

RAKENNUSTIETO >

Rakennusalan täyden palvelun tietotalo

Rakennustieto Oy edistää hyvää rakennustapaa ja tuottaa rakentamisesta luotettavaa tietoa. Puolueettoman ja asiakaslähtöisen Rakennustieto Oy:n tuotteet kattavat rakentamisen koko elinkaaren suunnittelusta ylläpitoon. Yhtiön omistaa Rakennustietosäätiö RTS.

Tutustu palveluihimme

> rakennustieto.fi/rk/palvelut

Rakentajain kalenterin artikkelit

Tämä artikkeli on julkaistu alun perin Rakentajain kalenterissa, jota ovat julkaisseet Rakennustietosäätiö RTS sr ja Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry.

Julkaisu oli rakennusalan ammattilaisten ja opiskelijoiden käsikirja, joka yhdisteli teoriaa ja käytäntöä sekä kannusti hyvään rakentamiseen. Artikkelin vasemmassa reunassa olevasta vesileimasta näkee ko. Rakentajain kalenterin vuosikerran.

> [Artikkeliarkisto, kokoelma vuosien 1997–2018 Rakentajain kalenterissa julkaistuista artikkeleista](#)

Pääsuunnittelijan pätevyysden toteaminen

Marja Heikkilä-Kauppinen, Arkkitehti SAFA
Arkkitehtitoimisto Heikkilä & Kauppinen Oy
Arkkitehtitoimistojen liitto ATL ry, puheenjohtaja
Pääsuunnittelijan pätevyysdentoteamisen asiantuntijalautakunta, puheenjohtaja
marja@heikkila-kauppinen.fi

Vuosituhannen vaihteessa voimaan astunut maankäyttö- ja rakennuslaki toi kaksi uutta nimeä: *rakennushankkeeseen ryhtyvä* ja *pääsuunnittelija*. Laissa varauduttiin myös siihen, että rakennuksen suunnittelu- ja työnjohtotehtävät voitaisiin jakaa vaativuusluokkiin tarvittavan vähimmäiskelpoisuuden määrittämiseksi. Tämä toteutui pari vuotta myöhemmin, kun Suomen rakentamismääräyskokoelman osassa A2 julkaistiin luokitukset suunnittelutehtävien vaativuudesta ja suunnittelijoiden pätevydestä.

Uusien säännösten voimaantulon vaikutukset

Rakennusalan järjestöt SAFA, ATL, SKOL ja RAKLI julkaisivat pääsuunnittelijan tehtäväluettelon varsin nopeasti maankäyttö- ja rakennuslain voimaantulon jälkeen. Koska rakennushankkeen kaikkia tehtäväluetteloita ei tarkasteltu rinnan, eri listauksiin jäi päällekkäisyyksiä. Myöskään vastuukysymyksiä ei selvitetty perusteellisesti; käyttämällä sopimuksessaan tehtäväluetteloa PS-01 pääsuunnittelija voi joutua maksamaan paitsi omista myös kansassuunnittelijoidensa virheistä. Suunnitelmiin jääneiden ristiriitaisuuksien vastuista on varoitettu varatuomari Aaro Liuksiala laatimassaan A2-tarkastelussa eräille rakennusalan järjestöille vuonna 2002.

Pääsuunnittelijakurssit ja aihetta käsittelevät seminaarit käynnistyivät varsin pian. Syntyi myös Pientalon pääsuunnittelijakurssi ja sen myötä pientalon pääsuunnittelijan pätevyysdentoteamismenettely. Viranomaiset, rakennuttajat ja eri alojen suunnittelijat tulksivat säännöksiä kukin tahoillaan omia näkökantojaan eri suuntiin painottaen.

Rakennuslupatietojen tarkastelu osoittaa, että käytäntö Suomen kunnissa on toistaiseksi ollut horjuva. Viranomaisten arvioinnit pääsuunnittelijan kelpoisuudesta vaihtelevat kunnittain, eivätkä ne kaikin osin ole vastanneet säännösten henkeä eivätkä aina kirjaintakaan. Ensimmäisen korkeimman hallinto-oikeuden päätös pää-

suunnittelijan kelpoisuudesta on saatu. Sen mukaan henkilö, joka ei ollut suorittanut säännösten vaatimaa tutkintoa, ei ollut kelpoinen toimimaan pääsuunnittelijana. Päätöksessä D:no 1001/1/03 todetaan, että käsiteltävänä oleva rakennushanke ”ei ole sellainen maankäyttö- ja rakennusasetuksen 48 §:n 3 momentissa tarkoitettu *vaativuudeltaan vähäisenä pidettävä suunnittelutehtävä*, jossa mitään rakennusalan tutkintoa ei vaadita, jos henkilöllä voidaan katsoa olevan rakennuskohteen laatu ja laajuus huomioiden ottaen riittävä osaaminen. *Missään muussa tapauksessa tutkintoa koskevaa vaatimusta ei saman pykälän säännösten mukaan voida korvata suunnittelijan osaamisella tai kokemuksella.*”

Muutosta asenteissa alkaa kuitenkin vähitellen olla näkyvissä; on huomattu, että suunnittelijan pätevyuteen ja suunnittelun kokonaisuuden hallintaan kannattaa panostaa, jollei nyt suorastaan hyvän laadun takia niin ainakin siksi, että vältyttäisiin kalliilta virheiltiltä. Esimerkiksi ympäristöministeriön selvitysmies Tapani Mäkipyrö totesi suoraan rakennesuunnittelun sirpaleisuuden haitalliset vaikutukset rakenteelliseen turvallisuuteen. Rakennushankkeeseen ryhtyvän onkin aika suhtautua vakavasti pätevän suunnittelijan valintaan ja hänen tosiasiallisiin edellytyksiinsä huolehtia työstään.

Kuka on pätevä pääsuunnittelija

Lain ja sen perusteella annettujen säännösten avulla tuli sinänsä kattavasti määriteltyksi, kuka ja millainen on pätevä pääsuunnittelija. Vaikeutena on ollut, että pääsuunnittelijaa koskevat maininnat ovat säännöksissä hajallaan ja lisäksi pätevyys määrittyy suunnittelijapätevyysden kautta. Tämä on johtanut erilaisiin tulkintoihin sen mukaan, mitä kohtaa milloinkin on luettu. Säännösten perusteella voidaan todeta, että

- pääsuunnittelija on rakennushankkeeseen ryhtyvän ensimmäinen ja tärkein yhteistyökumppani, jonka tulee asiantuntijana auttaa hankkeen suunnittelun käynnistämässä

- pääsuunnittelijalta edellytettävä kelpoisuus määritellään säännöksissä suhteessa suunnittelutehtävän vaativuuteen, ja hänen pätevyytensä tehtävään osoitetaan ja arvioidaan suunnittelijapätevyyden kautta; pääsuunnittelija on suunnitteluryhmän tärkein jäsen ja sen koossapitävä voima
- pääsuunnittelija voi periaatteessa olla minkä tahansa rakennusalan peruskoulutuksen saanut henkilö. Edellytyksenä on, että hänellä on kelpoisuus toimia oman alansa suunnittelijana asianomaisessa hankkeessa ja että hänen kelpoisuutensa on vähintään samaa tasoa kuin rakennuksen vaativimman suunnittelutehtävän suunnittelijan
- pääsuunnittelijan kelpoisuuden arvioi aina rakennusvalvontaviranomainen hankekohtaisesti. Ei siis voida arvioida, onko tietyn koulutuksen ja kokemuksen omaava henkilö kelpoinen pääsuunnittelijaksi, ellei tiedetä mikä on kohde.

Pääsuunnittelijan pätevyyden toteamisjärjestelmä

Uudet säännökset antoivat rakennuslalle luontevan mahdollisuuden aloittaa koordinoitu, yhteinen henkilöpätevyyksien toteamistoiminta. Aktiivisimmat alan järjestöt perustivat yhtiön, Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan henkilöpätevyydet FISE Oy:n, joka on jo pari vuotta hoitanut pätevyyksien toteamistoimintaa.

Muista rakennuksen suunnittelijoista poiketen pääsuunnittelijan pätevyyden kriteerit koskevat lähtökohtaisesti kaikkia RakMK:n osassa A2 mainittuja eri suunnittelualojen koulutuksen saaneita. Tämän takia pätevyyden toteamisjärjestelmään on liittynyt sopimusosapuolia myös FISE Oy:n ulkopuolelta. Laajan osanottajajoukon takia pätevyyksivaatimusten laatiminen on erityisen haastavaa. Sopimusosapuolista^{*)} on koottu asiantuntijalautakunta, joka *toteaa* pääsuunnittelijan pätevyyden, tämän jälkeen FISE Oy vahvistaa sen.

Sopimusosapuolet hyväksyivät vuoden 2005 alussa asiantuntijalautakunnan valmistelemaat pääsuunnittelijan pätevyyksivaatimukset ja Fise Oy vahvisti ne 28.4.2005. Hakemusten käsittely aloitetaan syksyllä 2005.

Asiantuntijalautakunnan työ

Työnsä aluksi asiantuntijalautakunta kirjasi *pääsuunnittelijan pätevyyden toteamistoiminnan tarkoituksen ja tehtävät*. Erityisesti sovitettiin, että lautakunta luo pätevyyden toteamiselle kriteerit, jotka eivät alita säännösten vaatimuk-

sia. Samalla todettiin, että vaadittu täydennyskoulutuksen ja suunnittelukokemuksen taso saattaa olla korkeampikin kuin säännöksissä edellytetty.

Seuraavaksi lautakunta listasi *pääsuunnittelijan tehtäviä* koskevat säännökset ja analysoi ne *käsitteet, joiden avulla pääsuunnittelijan pätevyyden määrittäminen säännöksissä* tapahtuu.

Pääsuunnittelijan pätevyyksivaatimukset *perustutkintojen ja suunnittelukokemuksen* osalta määriteltiin suoraan RakMK A2:n mukaisina tässä järjestelmässä, lisäksi päästiin yksimielisyyteen siitä, että *lisäksi* tarvitaan kolme vuotta pääsuunnittelukokemusta haettava alemmassa vaativuusluokassa, täydennyskoulutuskurssi pääsuunnittelijan tehtävistä sekä hyväksytysti suoritettu tentti.

Koska maankäyttö- ja rakennuslaki on ollut vasta viisi vuotta voimassa, on kriteerit rakennettu niin, että pitkään alalla toimineilla pääsuunnittelijoilla on mahdollisuus saada koulutus ja tentti korvattua pidemmällä kokemuksella. Lisäksi työn yhteydessä todettiin, että erikoistapauksissa saattaa olla tarvetta myös sähkösuunnittelijan ja sisustusarkkitehdin (mahdollisesti muidenkin erityisalojen suunnittelijoiden) toimimiseen oman alansa tehtävien ohella hankkeen pääsuunnittelijana. Heidät on otettu nyt käynnistettävän pätevyydentoteamismenettelyn piiriin määrittelemällä suunnittelutehtävä A2:n taulukoita tarkemmin. On kuitenkin muistettava, että päätösvalta hyväksyttävää kelpoisuudesta on aina rakennusvalvontaviranomaisella hankekohtaisesti.

^{*)} Sopimusosapuolet:

- Arkkitehtitoimistojen liitto ATL ry
- Asuntokiinteistö- ja rakennuttajaliitto ASRA ry
- Insinööriliitto IL ry
- Neuvottelevat sähkösuunnittelijat NSS ry
- Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA ry
- Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL ry
- Sisustusarkkitehdit SIO ry
- Suomen Arkkitehtiliitto ry SAFA
- Suomen geoteknillinen yhdistys ry
- Suomen Konsulttiyhdistys SNIL ry
- Suomen LVI-Liitto, SuLVI ry
- Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry
- Suomen toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry.

Seuraavassa julkaistaan pääsuunnittelijan pätevyyden toteamisen edellytykset sopimusosapuolten hyväksymässä muodossa.

Pääsuunnittelijan pätevyyden toteamisen edellytykset

1 Pääsuunnittelijan pätevyyden toteamistoiminnan tarkoitus ja tehtävät

Tämä järjestelmä koskee Suomen Rakentamismääräyskokoelman osan A2 ohjeen vaativuusluokkien AA, A, B ja C mukaisten kohteiden pääsuunnittelutehtäviä. Järjestelmä muodostuu rakennusalan järjestöjen yhteisesti ylläpitämästä asiantuntijalautakunnasta ja pätevyyden vahvistavasta elimestä.

Järjestelmän tarkoituksena on

- varmistaa maankäyttö- ja rakennuslain ja sen perusteella annettujen säännösten tarkoituksiin pääsuunnittelijatehtäviin ehdolla olevien henkilöiden pätevyys eri vaativuusluokkien mukaisissa suunnittelutehtävissä
- luoda luotettavat edellytykset rakennusvalvontaviranomaisen tekemälle pääsuunnittelijan kelpoisuuden arvioinnille
- luoda maankäyttö- ja rakennuslain tarkoituksiin pääsuunnittelijatehtäviin hakeutuville henkilöille motivoiva ja jatkuvaan itsensä kehittämiseen kannustava järjestelmä
- helpottaa ja yksinkertaistaa rakennushankkeeseen ryhtyvän päätöksentekoa pääsuunnittelijan valinnassa
- täydentää yritysten pätevyydentoteamisjärjestelmiä varmistamalla henkilöpätevyysien avulla, että yrityksen konkreettinen osaaminen on olemassa.

Pääsuunnittelijan pätevyyden toteamistoiminnan tehtävänä on varmistaa eri vaativuusluokkien mukaisissa suunnittelutehtävissä pääsuunnittelijapätevyyden toteamista hakevan henkilön

- pätevyys eli koulutuksen ja kokemuksen riittävyys oman alansa suunnittelutehtäviin sekä todeta hakijan
- kokemus ja taito rakennushankkeen suunnitelmien yhteensovittamiseen ja
- riittävät ammatilliset edellytykset huolehtia suunnittelun kokonaisuudesta.

2 Pääsuunnittelijan tehtävät

2.1 Pääsuunnittelijan lakimääräiset tehtävät

Rakennuksen suunnittelussa tulee olla suunnittelun kokonaisuudesta ja sen laadusta vas-

taava pätevä henkilö, joka huolehtii siitä, että rakennussuunnitelma ja erityissuunnitelmat muodostavat kokonaisuuden, joka täyttää sille asetetut vaatimukset. (MRL 120§ 2 mom)

Pääsuunnittelijan tehtävänä on huolehtia rakennushankkeen suunnitelmien riittävästä laadusta ja laajuudesta niin, että suunnitelmilla voidaan osoittaa rakentamiselle asetettujen vaatimusten täyttyminen. (RakMK A2, 3.1.1 määräys)

Pääsuunnittelijan tulee yhdessä rakennushankkeeseen ryhtyvän kanssa hankkeen laadun ja vaativuuden edellyttämällä tavalla

- huolehtia siitä, että käytettävissä ovat tarvittavat lähtötiedot ja että ne ovat ristiriidattomia ja ajan tasalla, sekä saattaa ne suunnittelijoiden tietoon
- varmistaa, että kaikilla hankkeen suunnittelijoilla on tieto siitä, mikä osuus vaadittavista suunnitelmista on heidän vastuullaan
- huolehtia eri alojen suunnittelijoiden yhteistyön järjestämisestä
- osaltaan huolehtia, että laaditussa aikataulussa suunnittelulle on varattu riittävästi aikaa
- huolehtia, että tarvittavat suunnitelmat tehdään ja että suunnitelmat on todettu yhteen sopiviksi ja ristiriidattomiksi. (RakMK A2, 3.1.2 määräys)

Suunnittelua aloitettaessa rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee pääsuunnittelijaa apuna käyttäen

- selvittää rakennushankkeen vaatimat ja riittävät tosiasialliset edellytykset hankkeen suunnitteluun ja toteuttamiseen
- huolehtia rakennussuunnittelun ja erikoisalojen suunnittelun tarpeen määrittelemisestä sekä
- järjestää suunnittelijoiden yhteistyö rakennuksen käyttö- ja huolto-ohjeen laatimiseksi. (RakMk A2, 2.4 määräys)

Pääsuunnittelijan tulee lisäksi

- osallistua hankkeen aloituskokoukseen ja osaltaan huolehtia, että siinä edellytetyt suunnittelua koskevat velvoitteet tulevat suoritetuiksi
- seurata korjaus- tai muutostyössä rakenteita avattaessa tai purettaessa ilmi tulevien seikkojen vaikutuksia suunnitteluun
- huolehtia muutossuunnittelun yhteen sovittamisesta ja tarvittaessa muutosten edellyttämän hyväksynnän tai rakennusluvan hakemisesta sekä
- huolehtia hänelle rakennusluvassa tai aloituskokouksessa mahdollisesti osoitetusta rakennustyön valvonnasta. (RakMK A2, 3.1.3 määräys)

Pääsuunnittelijan tulee osaltaan huolehtia siitä, että **rakennuslupa-asiakirjat, erityissuunnitelmat ja selvitykset on laadittu ja toimitettu rakennusvalvontaviranomaiselle kunnan ohjeiden mukaisesti.**

Pääsuunnittelijan tulee osaltaan huolehtia siitä, että **rakennushankkeeseen ryhtyvä saa tiedon suunnittelua koskevista seikoista, joilla on vaikutusta tälle säädetyn huolehtimisvelvollisuuden täyttämiseksi. (RakMK A2, 3.1.4 määrittäminen)**

2.2 Pääsuunnittelijan muut tehtävät

Pääsuunnittelijalla on lakimääräisten tehtävien lisäksi yleensä myös muita rakennushankkeeseen ryhtyvän kanssa sovittuja tehtäviä. Pääsuunnittelijan tulee osaltaan varmistaa, että hankkeen tehtäväjako on selkeä ja ettei tehtävälueelloissa ole päällekkäisyyksiä tai ristiriitaisuuksia.

3 Pääsuunnittelijan pätevyyden määrittäminen säännöksissä

Pääsuunnittelijan pätevyys osoitetaan säännöksissä suunnittelijapätevyyden kautta seuraavasti:

Suunnittelutehtävän vaativuus

- määräytyy RakMK A2:n luvun 4.2 taulukoiden mukaisesti: AA, A, B, C
- taulukoissa kuvatut suunnittelutehtävät ovat rakennus-, rakenne-, ilmanvaihto- sekä kiinteistön vesi- ja viemärilaitteiden suunnittelutehtävät.

Suunnittelijan pätevyys

- määräytyy koulutuksen ja kokemuksen perusteella; pätevyyteen sisältyy tutkinto ja muut opintosuoritukset sekä kokemus ja näytöt asianomaisella suunnittelualalla
- eri vaativuusluokkien suunnittelutehtäviin riittävä pätevyys on määrätty maankäyttö- ja rakennusasetuksessa; vähimmäiskelpoisuudesta on annettu tarkempia säännöksiä RakMK A2:n luvun 4.2 taulukoiden mukaisesti.

Suunnittelijan kelpoisuus

- määräytyy suunnittelijan riittävästä pätevyydestä suhteessa suunnittelutehtävän vaativuuteen
- rakennusvalvonta arvioi kelpoisuuden.

Pääsuunnittelijan kelpoisuus

- määräytyy samalle tasolle kuin hankkeen vaativimpaan suunnittelutehtävään tarvittava kelpoisuus
- lisäksi vaaditaan hyvät ammatilliset edellytykset huolehtia ja vastata suunnittelun kokonaisuudesta ja sen laadusta
- rakennusvalvonta arvioi kelpoisuuden.

Rakennussuunnitelman ja erityissuunnitelman laatijalla tulee olla asianomaiseen suunnittelutehtävään soveltuva **rakennusalan korkeakoulututkinto** taikka aikaisempi rakennusalan ammatillisen korkeasteen tai siitä vastaava tutkinto **sekä riittävä kokemus** kyseisen suunnittelualan tehtävistä. (MRA 48 § 1 mom.)

Pienehkön tai teknisiltä ominaisuuksiltaan tavanomaisen rakennuksen tai teknisen järjestelmän suunnittelijana voi hankkimaansa kokemusta vastaavasti toimia myös henkilö, joka on suorittanut talonrakennuksen tai asianomaisen erityisalan opintosuunnalla **teknikon tai sitä vastaavan aikaisemman tutkinnon.** (MRA 48 § 2 mom.)

Vaativuudeltaan vähäisenä pidettävässä suunnittelutehtävässä voi toimia myös henkilö, jolla ei ole edellä tarkoitettua tutkintoa, mutta jolla voidaan katsoa olevan rakennuskohteen tai suunnittelutehtävän laatu ja laajuus huomioon ottaen riittävä osaaminen. (MRA 48 § 3 mom.)

Rakennuksen suunnittelun kokonaisuudesta ja laadusta vastaavalla henkilöllä (pääsuunnittelija) tulee lisäksi olla hyvät ammatilliset edellytykset huolehtia suunnittelun kokonaisuudesta. (MRA 48 § 4 mom.)

Suunnittelijan koulutus ja kokemus yhdessä muodostavat **suunnittelijan pätevyyden.** Vaadittava **kelpoisuus** määräytyy suunnittelijan riittävästä pätevyydestä suhteessa kulloisenkin suunnittelutehtävän vaativuuteen. (RakMK A2, 4.1.1 määrittäminen)

Suunnittelijan **kelpoisuus rakennuksen korjaus- ja muutostyön suunnittelutehtävässä** tulee arvioida ottaen huomioon olemassa olevan rakennuksen asettamat lähtökohdat ja uudesta käyttötarkoituksesta mahdollisesti johtuvat vaatimukset. (RakMK A2, 4.1.3 määrittäminen)

Rakennusvalvontaviranomainen **toteaa rakennuslupakohtaisesti suunnittelutehtävän vaativuuden** suhteessa rakennushankkeen ominaisuuksiin ja ympäristön asettamiin vaatimuksiin rakentamiselle. Täältä pohjalta rakennusvalvontaviranomainen arvioi tehtävän vaativuutta suhteessa suunnittelijan pätevyyteen, johon kuuluvat suunnittelijan suorittama tutkinto ja muut opintosuoritukset sekä kokemus ja näytöt asianomaisella suunnittelualalla. (RakMK A2, 4.1.2 määrittäminen)

Pääsuunnittelijan kelpoisuuden tulee tavanomaisessa rakennushankkeessa yleensä olla vä-

*hintään samaa tasoa kuin hankkeen vaativim-
paan suunnittelutehtävään tarvittava kelpoi-
suus. Pääsuunnittelijalla tulee olla eri toimialo-
jen suunnitelmien yhteen sovittamisen kokemus
ja taito. (RakMK A2, 4.1.4 määräys)*

4 Pääsuunnittelijan pätevyysvaatimukset pätevydentoteamis- järjestelmässä

4.1 Perustutkinto ja suunnittelukokemus

Vaadittava perustutkinto ja suunnittelukokemus ovat RakMK A2:n taulukoissa 4.2 mainittujen suunnittelijoiden osalta taulukoiden mukainen tutkinto ja muut opintosuoritukset sekä kokemus ja näytöt asianomaisella suunnittelualalla hakijan esittämässä vaativuusluokassa AA, A, B, tai C.

Mikäli haetaan pätevyyttä rakennuksen kor-
jaus- ja muutostyön suunnittelutehtäviin, koulu-
tus ja kokemus alalta on selvitettävä. (RakMK
A2, 4.1.3 määräys)

4.1.1 Perustutkinto ja suunnittelukokemus erikoistapauksissa

Rakennuksen erityissuunnittelijoina voi toimia myös muun suunnittelukoulutuksen saaneita henkilöitä kuin mitä on mainittu RakMK A2:n taulukoissa. Näistä suunnittelijoista antavat viitteitä RakMK A2:n kohdat 5.3 ja 5.4.

Erikoistapauksissa saattaa olla perusteita tehdä rakennusvalvontaviranomaiselle esitys edellä tarkoitettun suunnittelijan kelpoisuudesta pääsuunnittelijaksi. Koska viranomainen joutuu tällöin tekemään harkintansa itsenäisesti ilman yleisiä ohjeita, tässä yhteydessä on katsottu perustelluksi laatia RakMK A2 -tyyppiset taulukot suunnittelutehtävän vaativuudesta ja suunnittelijan pätevydestä eräiden suunnittelualojen osalta (perustutkinto ja suunnittelukokemus erikoistapauksissa, liitetaulukot). Menettelyllä pyritään helpottamaan viranomaisten päätöksente-
koa ja luomaan kunnissa yhtenäistä käytäntöä.

Vaadittava perustutkinto ja suunnittelukoke-
mus ovat sisustuksen suunnittelijan ja sähkösuunnittelijan osalta liitetaulukoiden mukainen tutkinto ja muut opintosuoritukset sekä tut-
kinnon jälkeen hankittu kokemus ja näytöt asi-
anomaisella suunnittelualalla hakijan esittämäs-
sä vaativuusluokassa AA, A, B, tai C.

*Suunnittelijan kelpoisuutta arvioitaessa voi-
daan ottaa huomioon ao. suunnittelualaa koske-
van pätevyuden toteamiselinen antama todis-
tus. (RakMK A2 ohje 4.1.2 ohje)*

4.2 Pääsuunnittelukokemus ja -kelpoisuus

Vaadittava pääsuunnittelukokemus on vähin-
tään kolmen (3) vuoden kokemus pääsuunnitte-
lijana toimimisesta joko hakijan esittämää vaati-
vuusluokkaa alemman vaativuusluokan pää-
suunnittelijatehtävissä tai avustajana ao. vaati-
vuusluokan pääsuunnittelutehtävissä.

Pääsuunnittelukokemuksen tulee olla hankit-
tu edellisen kohdan 4.1 tarkoittaman suunnitte-
lukokemuksen lisäksi. Pääsuunnittelukoke-
mukseksi hyväksytään myös nykyisen maan-
käyttö- ja rakennuslain tarkoittamia pääsuunnit-
telijan tehtäviä vastaava suunnittelukokemus
ennen vuotta 2000.

Pääsuunnittelukokemuksen määrä uudisra-
kentamisen ja korjausrakentamisen osalta on
eriteltävä. Molempia pätevyyskriteerejä haettaessa ko-
kemusta tulee olla vähintään 1 vuosi kummasta-
kin.

Pääsuunnitteluun tarvittava kelpoisuus riip-
puu hankkeen vaativimpaan suunnittelutehtä-
vään tarvittavasta kelpoisuudesta. Täten pää-
suunnittelijan on omattava erikoisalallaan päte-
vyys suunnittelutehtäviin, joiden vaativuus-
luokka on vähintään sama kuin hankkeen vaati-
vimmassa suunnittelutehtävässä.

4.3 Pääsuunnittelun täydennyskoulutus ja tentti

Pääsuunnittelijalta edellytetään yleensä edellä
kohdassa 1. tarkoitettun asiantuntijalautakunnan
hyväksymää ja FISEn vahvistamaa, vähintään
kymmenen (10) päivän kurssimuotoista tai jak-
sotettua yliopistotasosta koulutusta, johon si-
sältyy tutkielma tai seminaarityö. Pätevyyttä to-
dettaessa koulutus ei saa olla viittä (5) vuotta
vanhempia kurssitodistuksen päiväyksen mu-
kaan lasketuna. Hakijan tulee olla läpäissyt si-
hteerijärjestön järjestämä, asiantuntijalautakun-
nan hyväksymä ja FISEn vahvistama valtakun-
nallinen kirjallinen tentti.

Asiantuntijalautakunnan päätöksellä täyden-
nyskoulutuksen voi korvata:

- suorittamalla hyväksytysti em. valtakunnalli-
sen tentin, mikäli hakija on harjoittanut pää-
suunnittelua yhteensä yli seitsemän (7) vuot-
ta. Hakijan tulee esittää seuraavassa kohdassa
(4.4) selostetut lausunnot neljän (4) eri hank-
keen osalta.

Asiantuntijalautakunnan päätöksellä täyden-
nyskoulutuksen ja tentin voi korvata:

- lausunnoilla pääsuunnittelijakokemuksesta,
mikäli hakija on harjoittanut pääsuunnittelua
yhteensä yli kolmeitoista (13) vuotta. Hakijan
tulee esittää seuraavassa kohdassa (4.4) sel-
lostetut lausunnot kuuden (6) eri hankkeen
osalta.

4.4 Lausunnot pääsuunnittelu- kokemuksesta

Hakijan tulee hankkia lausunnot pääsuunnittelutehtävien hoitamisessa saavutetusta kokemuksesta kahdessa (2) eri hankkeessa määrämukotoisella lomakkeella.

Lausunnot on hankittava:

- rakennushankkeeseen ryhtyvältä tai tämän rakennuttamistehtäviä hoitaneelta edustajalta
- pääsuunnittelijalta ja
- kahdelta (2) suunnitteluryhmän muulta suunnittelijalta (jos hakija on itse toiminut pääsuunnittelijana, tarvitaan lausunto kolmelta (3) suunnitteluryhmän muulta suunnittelijalta).

Toisen hankkeista tulee olla täysin valmis (rakennustyön takuu-aika ohi); toisen hankkeista tulee olla käyttöön otettu; käyttöön otosta ei kuitenkaan saa olla kulunut yli viittä (5) vuotta).

Asiantuntijalautakunta voi pyytää lausuntoja myös muilta kokeneilta ja pääsuunnitteluun perehtyneiltä rakennuttaja-, suunnittelu- ja toteuttamistehtävissä toimivilta henkilöiltä.

4.5 Pääsuunnittelijan pätevyuden toteaminen

Asiantuntijalautakunnan tehtävänä on edellisessä kohdassa esitettyjen todistusten, selvitysten ja lausuntojen perusteella todeta, minkälaisiin pääsuunnittelutehtäviin hakija voidaan katsoa päteväksi.

Pääsuunnittelijan pätevyys todetaan asiantuntijalautakunnan päätöksessä ilmoittamalla

vaativuusluokka, johon hakijan pätevyys on riittävä RakMK A2:n mukaisesti (AA, A, B, C) sekä se, onko pätevyys riittävä uudisrakentamiseen ja/tai korjausrakentamiseen.

4.6 Pääsuunnittelijan pätevyuden ylläpitäminen

Pätevyyspäätös tietyn vaativuusluokan pääsuunnittelutehtäviin on voimassa seitsemän (7) vuotta vahvistamisesta. Henkilön tiedot poistetaan rekisteristä, ellei pätevyyttä ole uudistettu. Vahvistetusta pääsuunnittelijan pätevyydestä ilmoittaa FISE Oy, ja se astuu voimaan kun siihen kuuluva maksu on suoritettu. Asiantuntijalautakunta voi erityisen painavista syistä peruuttaa myönnetyn pätevyuden ennen sen voimassaolon päättymistä.

Pääsuunnittelijan pätevyuden uudistamisen kriteerit:

- Kun pätevyys halutaan uudistaa samassa vaativuusluokassa, hakijan on esitettävä selvitys toiminnastaan pääsuunnittelijana pätevyyspäätöksen voimassaoloajalta. Selvitys on määrämukotoinen referenssiluettelo, jonka vahvistaa rakennushankkeeseen ryhtyvä kunkin kohteen osalta.
- Kun pätevyys halutaan uudistaa todettua vaativuusluokkaa ylempänä, hakijan on tehtävä uusi hakemus.
- Mikäli toiminta pääsuunnittelijana on ollut jatkuvaa, koulutusta ja tenttiä ei tarvitse uusia.

Pääsuunnittelijan pätevyyden toteaminen

Liite/Perustutkinto ja suunnittelukokemus erikoistapauksissa

SIS Sisustussuunnittelutehtävän vaativuus ja sisustuksen suunnittelijan pätevyys pääsuunnittelijaksi

Vaadittava perustutkinto ja suunnittelukokemus on oheisen taulukon SIS mukainen tutkinto ja muut opintosuoritukset sekä tutkinnon jälkeen hankittu kokemus ja näytöt asianomaisella suunnittelualalla hakijan esittämässä vaativuusluokassa AA, A, B, tai C.

AA ERITYISVAATIMUS	A PERUSVAATIMUS	B PIENEHKÖ tai teknisiltä ominaisuuksiltaan TAVANOMAINEN rakennus tai tekninen järjestelmä	C VÄHÄINEN
<p>Suunnittelutehtävä on korjaus- tai muutostyö, joka kohdistuu olevan rakennuksen rajattuun osaan, kuten yksittäiseen sisätilaan tai huoneistoon.</p> <ul style="list-style-type: none">- Vaativa rakennustaiteellinen, esteettinen ja toiminnallinen vaativuus-taso.	<p>Suunnittelutehtävä on korjaus- tai muutostyö, joka kohdistuu olevan rakennuksen rajattuun osaan, kuten yksittäiseen sisätilaan tai huoneistoon.</p> <ul style="list-style-type: none">- Tavanomainen rakennustaiteellinen, esteettinen ja toiminnallinen vaativuustaso.	<p>Suunnittelutehtävä on korjaus- tai muutostyö, joka kohdistuu olevan rakennuksen rajattuun osaan, kuten yksittäiseen sisätilaan tai huoneistoon.</p> <ul style="list-style-type: none">- Yksinkertainen ja vaatimaton rakennustaiteellinen, esteettinen ja toiminnallinen vaativuus-taso.	<p>Rakennushanke on esimerkiksi pieni, enintään yksikerroksinen rakennus tai rakennelma, jota ei ole tarkoitettu pysyvään asu-miseen.</p> <ul style="list-style-type: none">- Korjaamisessa esimerkiksi helppo, pienehkö ylläpitokorjaus.
<p>Suorittanut taiteen maisterin (TaM) MA -tutkinnon, joka sisältää vähintään 55 ov sisustusarkkitehtuurin, tilasuunnittelun ja rakennustaiteen opintoja sisustusarkkitehtuurin ja tilasuunnittelun opintosuunnalla korkeakoulussa tai yliopistossa <i>tai</i> sitä vastaavan aiemman sisustusarkkitehdin loppu-tutkinnon Taideteollisessa oppilaitoksessa.</p>	<p>Suorittanut taiteen maisterin (TaM) MA -tutkinnon, joka sisältää vähintään 55 ov sisustusarkkitehtuurin, tilasuunnittelun ja rakennustaiteen opintoja sisustusarkkitehtuurin ja tilasuunnittelun opintosuunnalla korkeakoulussa tai yliopistossa <i>tai</i> sitä vastaavan aiemman sisustusarkkitehdin loppu-tutkinnon Taideteollisessa oppilaitoksessa.</p>	<p>Suorittanut muotoilija AMK-tutkinnon, joka sisältää vähintään 55 ov sisustusarkkitehtuurin ja tilasuunnittelun opintoja ammattikorkeakoulussa sisustusarkkitehtuurin opintosuunnalla.</p>	
<p>Toiminut suunnittelijana vaativuusluokan A rakennussuunnittelutehtävissä vähintään viiden (5) vuoden ajan <i>ja</i> osallistunut vaativuusluokan AA hankkeiden rakennussuunnitteluun vähintään kahden (2) vuoden ajan.</p>	<p>Osallistunut vaativuusluokan A hankkeiden rakennussuunnitteluun vähintään kolmen (3) vuoden ajan.</p>	<p>Hankkinut riittävästi kokemusta rakennussuunnittelusta.</p>	<p>Näyttöä asianomaiseen suunnittelutehtävään riittäväksi katsottavasta kokemuksesta vähintään kahden (2) vuoden ajan.</p>

Liite/Perustutkinto ja suunnittelukokemus erikoistapauksissa

SÄH Sähkösuunnittelutehtävän vaativuus ja sähkösuunnittelijan pätevyys pääsuunnittelijaksi

Vaadittava perustutkinto ja suunnittelukokemus on oheisen taulukon SÄH mukainen tutkinto ja muut opintosuoritukset sekä tutkinnon jälkeen hankittu kokemus ja näytöt asianomaisella suunnittelualalla hakijan esittämissä vaativuusluokassa AA, A, B, tai C.

Sähkösuunnittelijan toimiminen pääsuunnittelijana tulee kyseeseen lähinnä erillisten sähkötekniisten rakennusten (esim. muuntamot, varavoimaitokset jne.) rakentamisen yhteydessä tai rakennettaessa niitä käytössä olevaan kohteeseen. Käytössä olevien kohteiden yhteydessä tilojen rakentamiseen liittyy usein myös sähköjohdankeluverkon uusintaa koko rakennuksen alueella. Erilliset rakennukset tai rakennuskohde voivat sijaita myös A- tai AA-luokan rakennusten yhteydessä.

AA ja A ERITYISVAATIMUS ja PERUSVAATIMUS	B PIENEHKÖ tai teknisiltä ominaisuuksiltaan TAVANOMAINEN tekninen järjestelmä	C VÄHÄINEN
<p>Suunnittelutehtävän vaativuus on luokassa A, jos sähkötekniisen järjestelmän suunnittelu ja mitoitus edellyttää vaativien teknisten ratkaisuiden hallintaa ja soveltamista tai</p> <ul style="list-style-type: none"> – jos rakennuksessa tai sen osassa on vaativia tilatyyppejä (esim. palo- tai räjähdysvaaralliset tilat, lääkintätilat, atk-konesalit, auditoriot, teaterisalit yms. laajat koontumistilat) tai – sen sähköjohdankelun on vaativa tai sen turvallisuustaso on korkea. <p>Korjaus- tai muutostyö kohteeseen, joka on</p> <ul style="list-style-type: none"> – historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokas tai – alun perin suunniteltu ko. luokkaan. <p>Mikäli edellä mainittuihin lähtökohtiin ja tavoitteisiin liittyvät suunnitteluratkaisut ovat erityisen vaativia, suunnittelutehtävä on luokassa AA.</p>	<p>Suunnittelutehtävä kohteessa, jossa sähkö-järjestelmän suunnittelu, mitoitus ja sijoitus voidaan tehdä yleisten mitoitusperiaatteiden ja suunnitteluratkaisujen mukaisesti, määräysten ja ohjeiden vaatimusten perusteella.</p> <p>Korjaus- ja muutostyö kohteeseen, jonka suunnittelu on lähtökohdiltaan normaalia, esim. jossa sähkötekniisten järjestelmien uusiminen tapahtuu tavanomaisella tekniikalla ja joka on alun perin suunniteltu ko. luokkaan.</p>	<p>Suunnittelutehtävä on luokassa C, jos rakennuksen teknisten järjestelmien vaatimustaso on vähäinen.</p>
<p>Suorittanut diplomi-insinöörin, insinöörin (AMK) tai näitä vastaavan aiemman tutkinnon.</p> <p>Luokassa AA on lisäksi toiminut vähintään kuuden (6) vuoden ajan vastaavana sähkösuunnittelijana kohteissa, jotka ovat pääosin vaativuusluokan A mukaisia ja joihin sisältyy riittävä määrä vaativuusluokkaan AA kuuluvien rakennuksiin liittyviä suunnittelutehtäviä.</p>	<p>Suorittanut diplomi-insinöörin, insinöörin (AMK) tai näitä vastaavan aiemman tutkinnon ja toiminut sähkösuunnittelijana vähintään neljän (4) vuoden ajan.</p>	<p>Suorittanut vähintään sähkötekniikan tutkinnon ja lisäksi toiminut vähintään kolmen (3) vuoden ajan sähkösuunnittelijana kohteissa, jotka ovat pääosin vaativuusluokan B mukaisia.</p>